

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2024)0039

Geneetiliselt muundatud puuvill COT102

Euroopa Parlamendi 26. novembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse (EL) 2024/2627 kohta, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (2024/2835(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni rakendusotsust (EL) 2024/2627, millega lubatakse viia turule geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta², eriti selle artikli 7 lõiget 3 ja artikli 19 lõiget 3,
- võttes arvesse määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taimel-, loomal-, toidu- ja söödakomitees 8. juulil 2024 toimunud hääletust, mille tulemusel arvamust ei esitatud, ning 3. septembril 2024 apellatsioonikomitees toimunud hääletust, mille tulemusel samuti arvamust ei esitatud,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes)³ artiklit 11,
- võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 10. mail 2023 vastu võetud ja 26. juunil 2023 avaldatud arvamust⁴,
- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles väljendatakse geneetiliselt

¹ ELT L, 2024/2627, 10.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/2627/oj.

² ELT L 268, 18.10.2003, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj>.

³ ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

⁴ EFSA geneetiliselt muundatud organismide komisjoni teaduslik aramus, mis käsitleb toiduks ja söödaks kasutatava geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 hindamist määruse (EÜ) nr 1829/2003 alusel (taotlus EFSA-GMO-DE-2017-141), EFSA Journal 2023;21(6):8031, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.8031>.

muundatud organismide (GMOd) lubamisele vastuseisu⁵,

- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,
- A. arvestades, et Belgias asuv ettevõtja Syngenta Crop Protection NV/SA esitas 31. märtsil 2017. aastal ettevõtja Syngenta Crop Protection AG (Šveits) nimel kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklitega 5 ja 17 Saksamaa pädevale asutusele taotluse geneetiliselt muundatud puuvilla COT102 (edaspidi „geneetiliselt muundatud puuvill“) sisaldavate, sellest koosnevate või sellest valmistatud toidu, toidu koostisosade ja sööda turuleviimiseks (edaspidi „taotlus“); arvestades, et taotlus hõlmas ka selliste toodete turuleviimist, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud puuvilla või koosnevad sellest ning mida kasutatakse muul otstarbel kui toiduks või söödaks, kuid mida ei viljeldata;
- B. arvestades, et 10. mail 2023 võttis EFSA vastu heakskiitva arvamuse, mis avaldati 26. juunil 2023 ning milles järeldati, et geneetiliselt muundatud puuvill on inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale avalduva võimaliku mõju seisukohast sama ohutu kui geneetiliselt muundamata võrdluskultuur ja uuritud geneetiliselt muundamata puuvillasordid;
- C. arvestades, et geneetiliselt muundatud puuvill sisaldab insektitsiidseid valke (Bt-toksiine) tootvaid genee ja antibiootikumiresistentsuse markergeeni (ARMG);
- D. arvestades, et puuvillaseemneõli võib kasutada mitmesuguste toiduainete tootmiseks, nagu kastmed, majonees, kondiitritooted, šokolaadimäärde ja friikartulid; arvestades, et puuvillaseemnejahu tarbimine on kõige tõenäolisem viis, kuidas inimesed võivad geneetilisest muundamisest tuleneva kahe valguga kokku puutuda; arvestades, et puuvilla kasutatakse tavaliselt loomasöödas seemnete ja jahu kujul, millest pole eemaldatud kiude;

Bt-toksiinidega seotud lahendamata küsimused

- E. arvestades, et Bt-toksiinide toksilisust hinnati söödauuringute alusel, kus kasutati ainult bakterite toodetud isoleeritud Bt-valke; arvestades, et toksikoloogilisi katseid, mis on tehtud isoleeritud valkudega, ei saa pidada kuigi kaalukaks, sest geneetiliselt muundatud põllukultuurides, näiteks maisis, puuvillas ja sojaubades leiduvad Bt-toksiinid on oma olemuselt isoleeritud Bt-toksiinidest toksilisemad; arvestades, et see on tingitud asjaolust, et taimekoos esinevad proteaasi inhibiitorid võivad Bt-toksiinide lagundamist aeglustades suurendada nende toksilisust; arvestades, et seda nähtust on tõendanud mitmed teadusuuringud, nende hulgas üks Monsanto jaoks tehtud uuring, mis näitas, et isegi väga väike proteaasi inhibiitori sisaldus suurendas Bt-toksiinide toksilisust kuni 20 korda⁶;

⁵ Parlament võttis kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni ja üheksandal ametiajal 38 resolutsiooni, milles väljendatakse GMOde lubamisele vastuseisu.

⁶ MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L. „Potentiation of *Bacillus thuringiensis* insecticidal activity by serine protease inhibitors“ (*Bacillus thuringiensis*'e insektitsiidse toime suurendamine

- F. arvestades, et EFSA riskihinnangutes ei ole seda suuremat toksilisust arvesse võetud, kuigi see on asjakohane kõigi Bt-taimede puhul, mis on liitu impordiks või liidus kasvatamiseks heaks kiidetud; arvestades, et seetõttu ei saa välistada ohtu inimestele ja loomadele, kes tarbivad toitu ja sööta, mis sisaldab proteaasi inhibiitori ja Bt-toksiinide vastastikusest toimest tulenevaid Bt-toksiine;
- G. arvestades, et mitmes uuringus on täheldatud, et kokkupuude Bt-toksiinidega on põhjustanud kõrvaltoimeid, mis võivad mõjutada immuunsüsteemi, ja et mõnel Bt-toksiinil võivad olla adjuvandi omadused⁷, mis tähendab, et need võivad suurendada teiste valkude allergeensust, millega nad kokku puutuvad;

Bt-kultuurid: mõju mittesihorganismidele

- H. arvestades, et erinevalt insektitsiidide kasutusest, kui kokkupuude toimub pihustamise ajal ja piiratud aja jooksul pärast seda, toob geneetiliselt muundatud Bt-kultuuride kasutamine kaasa sihtorganismide ja muude kui sihtorganismide pideva kokkupuute Bt-toksiinidega;
- I. arvestades, et eeldust, et Bt-toksiinidel on ainult ühe sihtmärgiga toimeviis, ei saa enam tõeseks pidada, ja mõju sihtrühma mittekuuluvatele organismidele ei saa välistada⁸;
- J. arvestades, et teadete kohaselt on järjest rohkem sihtrühma mittekuuluvaid organisme mitmel viisil mõjutatud; arvestades, et hiljutises ülevaates on välja toodud 39 eelretsenseeritud väljaannet, milles teatatakse Bt-toksiinide märkimisväärsest kahjulikust mõjust paljudele sihtrühmast välja jäävatele liikidele⁹;

Imporditud söödast sõltuvuse vähendamine

- K. arvestades, et COVID-19 kriisist ja Ukrainas ikka veel jätkuvast sõjast saadud õppetund on, et liit peab lõpetama sõltuvuse mõnest kriitilisest toormest; arvestades, et komisjoni president Ursula von der Leyen palub volinikukandidaat Christophe Hansenile saadetud missioonikirjas tal uurida võimalusi kriitilise tähtsusega kaupade impordi

seriin-proteaasi inhibiitorite poolt), Journal of Agricultural and Food Chemistry 1990,38, 4, lk 1145–1152, <https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051>.

⁷ Ülevaate saamiseks vt Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L. „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals“ (Ülevaade *Bacillus thuringiensis*'e Cry-toksiinide ohutusest ja bioloogilisest mõjust imetajatel), Journal of Applied Toxicology, mai 2016, 36,5, lk 630–648, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252>.

⁸ Vt näiteks Hilbeck, A., Otto, M. „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment“ (*Bacillus thuringiensis*'e Cry toksiinide spetsiifilisus ja koosmõju geneetiliselt muundatud organismide keskkonnariski hinnangus), Frontiers in Environmental Science, 2015, 3:71, <https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071>.

⁹ Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design“ (Insektitsiidid Bt-kultuurid. EFSA riskihindamise lähenemisviis geneetiliselt muundatud Bt-taimedele on ülesehituslikust aspektist ebaõnnestunud), RAGES 2020, lk 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf.

vähendamiseks¹⁰;

ARMG lisamine

- L. arvestades, et geneetiliselt muundatud puuvill toodab valku APH4, mida kasutatakse ARMGna (antibiootikumiresistentsuse markergeenina) ja mis deaktiveerib antibiootikumi hügromütsiini B aktiivsuse;
- M. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ¹¹ artikli 4 lõikes 2 nõutakse, et keskkonnamis hindamisel pöörataks erilist tähelepanu GMOdele, mis sisaldavad geene, milles avaldub resistentsus inim- või veterinaarmeditsiinis kasutatavate antibiootikumide suhtes, et välja selgitada ja järk-järgult kõrvaldada antibiootikumiresistentsuse markerid, mis võivad kahjustada inimeste tervist ja keskkonda, ning seatakse tähtsaks 2024. aasta, pärast mida ei tohiks neid liidu turule lasta;
- N. arvestades, et komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 503/2013¹² on sätestatud, et nüüd on võimalik arendada GMOsid ilma antibiootikumiresistentsuse markergeene kasutamata, [...] seetõttu peaks taotleja püüda arendada GMOsid ilma antibiootikumiresistentsuse markergeene kasutamata;
- O. arvestades, et mitmed liikmesriigid esitasid kriitilisi märkusi antibiootikumiresistentsuse markergeenide kasutamise kohta, sealhulgas märgiti asjaolu, et praeguse antibiootikumiresistentsuse kriisi tingimustes oleks mõistlik rakendada ettevaatuspõhimõtet, eriti käesoleval juhul, kus antibiootikumiresistentsuse markergeeni kohaldamine on täiesti tarbetu ja selle eemaldamine taimegenoomist on võimalik; arvestades, et ühe liikmesriigi pädev asutus andis loa kohta negatiivse arvamuse selle alusel, et geneetiliselt muundatud puuvilla genoomis oli antibiootikumiresistentsuse markergeen;
- P. arvestades, et Euroopa Raviamet on kinnitanud, et liikmesriikides ei ole ravis, profülaktikas ega muul meditsiinilisel otstarbel inimestel või loomadel lubatud kasutada ühtegi hügromütsiini B sisaldavat ravimit ning puudub keskne luba hügromütsiini B11 sisaldavate ravimite kasutamiseks inim- või veterinaarmeditsiinis; arvestades, et EFSA arvamuses märgitakse, et GMO-komisjon leiab, et riskihindamist võib olla vaja ajakohastada, kui hügromütsiin B-d või muid APH4 ensüümi substraate sisaldavad tooted saavad tulevikus ELis müügiloo; arvestades aga, et hügromütsiini B kasutatakse väljaspool liitu müüdavates veterinaarravimites;
- Q. arvestades, et Euroopa Parlament on vähemalt ühel varasemal korral olnud vastu selliste geneetiliselt muundatud põllukultuuride impordile, mis sisaldasid

¹⁰ https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/18/oj>).

¹² Komisjoni 3. aprilli 2013. aasta rakendusmäärus (EL) nr 503/2013, mis käsitleb loa taotlemist geneetiliselt muundatud toidule ja söödale Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1829/2003 kohaselt ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 641/2004 ja (EÜ) nr 1981/2006 (ELT L 157, 8.6.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

antibiootikumiresistentsuse markergeene¹³;

- R. arvestades, et antimikroobikumiresistentsus ohustab ülemaailmselt tervist, toiduga kindlustatust ja 2030. aastaks seatud kestliku arengu eesmärkide saavutamist, ning ravimiresistentsed nakkused ei tunne piire¹⁴;

Liikmesriikide pädevate asutuste ja sidusrühmade kommentaarid

- S. arvestades, et liikmesriigid esitasid EFSA-le kolmekuulise konsultatsiooniperioodi jooksul mitmeid kriitilisi märkusi¹⁵, sealhulgas selle kohta, et geneetiliselt muundatud puuvilla kasvatamist põllumajandusmaal tuleb pidada looduskeskkonna tahtlikuks saastamiseks antibiootikumiresistentsuse markergeenidega ning et molekulaarset iseloomustust, koostist ja toksikoloogiat käsitlev teave ei ole piisav ning seetõttu on EFSA järeldused geneetiliselt muundatud puuvilla samaväärsuse kohta tavapärase puuvillaga toidu- ja söödaohutuse seisukohast ennatlikud;
- T. arvestades, et määruses (EÜ) nr 1829/2003 on sätestatud, et geneetiliselt muundatud toit ja sööt ei tohi avaldada inimeste ja loomade tervisele ega keskkonnale kahjulikku mõju, ning nõutakse, et komisjon võtaks oma otsuse koostamisel arvesse kõiki liidu õigusaktide asjakohaseid sätteid ja teisi selle küsimusega seotud õiguspäraseid tegureid; arvestades, et selliste õiguspärase tegurite hulka peaks kuuluma ka liidu kohustus võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu;

Ebademokraatlik otsustamine

- U. arvestades, et Euroopa Parlament võttis oma kaheksandal ametiajal vastu 36 resolutsiooni, milles väljendatakse vastuseisu toiduks ja söödaks mõeldud GMOde turule laskmisele (33 resolutsiooni) ning GMOde kasvatamisele liidus (kolm resolutsiooni); arvestades, et üheksandal ametiajal väljendas Euroopa Parlament GMOde turule laskmisele vastuseisu 38 korral;
- V. arvestades, et kuigi komisjon tunnistab puudujääke demokraatlikus protsessis, liikmesriikide toetuse puudumist ja Euroopa Parlamendi vastuväiteid, jätkab ta siiski GMOdele lubade andmist;
- W. arvestades, et selleks, et komisjon saaks keelduda GMOdele loa andmisest, kui apellatsioonikomitees ei ole saavutatud selle toetuseks liikmesriikide kvalifitseeritud

¹³ Euroopa Parlamendi 11. novembri 2020. aasta resolutsioon komisjoni rakendusotsuse eelnõu kohta, millega lubatakse lasta turule geneetiliselt muundatud maisi MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 sisaldavaid, sellest koosnevaid või sellest toodetud tooteid ja geneetiliselt muundatud maisi, milles on kombineeritud kaks, kolm või neli MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 ja NK603 ühekordset transformatsiooni, vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1829/2003 (ELT C 415, 13.10.2021, lk 15).

¹⁴ <https://www.who.int/campaigns/world-amr-awareness-week/2024/amr-is-invisible-i-am-not>

¹⁵ <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2023.8031&file=efs28031-sup-0008-Annex8.pdf>.

hääletenamust, ei ole vaja õigusakte muuta¹⁶;

- X. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1829/2003 artiklis 35 osutatud alalises taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees 8. juulil 2024 toimunud hääletuse tulemusel arvamust ei esitatud, mis tähendab seda, et loa andmise ettepanek ei saanud liikmesriikide kvalifitseeritud hääletenamust; arvestades, et arvamust ei esitatud ka 3. septembril 2024 apellatsioonikomitees toimunud hääletuse tulemusel;
1. on seisukohal, et rakendusotsus (EL) 2024/2627 ületab määruses (EÜ) nr 1829/2003 sätestatud rakendamisolulisi;
 2. on seisukohal, et rakendusotsus (EL) 2024/2627 on vastuolus liidu õigusega, sest see ei ole kooskõlas määruse (EÜ) nr 1829/2003 eesmärgiga, milleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 178/2002¹⁷ sätestatud üldpõhimõtete kohaselt on luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu ning keskkonna ja tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks seoses geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kasutamisega ning tagada samal ajal ka siseturu tulemuslik toimimine;
 3. palub komisjonil rakendusotsus (EL) 2024/2627 kehtetuks tunnistada ja esitada komiteele uue eelnõu;
 4. kordab oma üleskutset komisjonile mitte lubada turule viia geneetiliselt muundatud taimi, mis sisaldavad antimikroobikumiresistentsust tekitavaid geene; märgib, et loa andmine oleks vastuolus direktiivi 2001/18/EÜ artikli 4 lõikega 2, milles nõutakse inimeste tervisele või keskkonnale kahjulikku mõju avaldada võivate antibiootikumiresistentsuse markergeenide järkjärgulist kõrvaldamist;
 5. väljendab heameelt, et komisjon tunnistas lõpuks oma 11. septembri 2020. aasta kirjas parlamendiliikmetele, et GModelubamise otsuste tegemisel on vaja arvesse võtta kestlikkust¹⁸; väljendab siiski sügavat pettumust, et komisjon on sellest ajast saadik jätkanud lubade andmist GModel liitu importimiseks, hoolimata Euroopa Parlamendi püsivast vastuseisust ja sellest, et enamik liikmesriike hääletab selle vastu;
 6. nõuab veel kord tungivalt, et komisjon võtaks arvesse liidu kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest kokkulepetest, nagu Pariisi kliimakokkulepe, ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon ja ÜRO kestliku arengu eesmärgid; kordab oma nõudmist lisada rakendusaktide eelnõudele seletuskiri, milles selgitatakse, kuidas nendega järgitakse kahju mittetekomitamise põhimõtet¹⁹;
 7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

¹⁶ Määruse (EL) nr 182/2011 artikli 6 lõike 3 kohaselt võib komisjon loa anda, kuid ei pea seda tegema, kui apellatsioonikomitees ei ole selle toetuseks saavutatud liikmesriikide kvalifitseeritud hääletenamust.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj>).

¹⁸ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>.

¹⁹ Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsioon Euroopa roheline kokkulepe kohta (ELT C 270, 7.7.2021, lk 2), punkt 102.

